

Heikki Vestman kok ym.

Toimenpidealoite valkoposkihanhen siirtämiseksi metsästyslain piiriin

Eduskunnalle

Valkoposkihanhen aiheuttamat vahingot ovat kasvaneet mittavasti viime vuosina. Tulokaslajista on tullut vakava tuholainen ja haitta suomalaisille. Pelkästään viljelijöille ely-keskusten toimesta maksettavat korvaukset ovat viimeksi julkaistussa tilastossa (2018) noin 1,1 miljoonaa euroa. Korvaukset eivät kata kaikkia hanhien aiheuttamia vahinkoja viljelijöille. Puistoille, viheralueille, rannoille ja saaristolle sekä näiden käytölle aiheutuvia merkittäviä haittoja ei tilastoida, mutta aiheutettuja haittoja voidaan näiltäkin osin luonnehtia massiivisiksi.

Tämän vuoden aikana Suomen läpi on matkannut ennätyselliset 650 000 valkoposkihanhea. Maksettaviksi tulevien satovahinkokorvausten voidaan odottaa kasvavan merkittävästi. Lisäksi ympäristöministeriössä valmistellaan uutta korvausjärjestelmää viljelijöille riittävän tuen varmistamiseksi.

Valkoposkihanhi on kirjattu EU:n lintudirektiivin (2009/147/EY) liitteeseen I, minkä vuoksi artiklan 4 mukaisesti lajin elinympäristöä on suojeltava erityistoimin, jotta varmistetaan lajin eloonjääminen ja lisääntyminen niiden levinneisyysalueella. Artikla 4 velvoittaa ottamaan huomioon lintukantojen kehityssuunnat ja muutokset. Suomessa valkoposkihanhi on elinvoimainen laji. Vuonna 2019 suoritettussa laskennassa havaittiin yhteensä yli 33 tuhatta hanhea (Birdlife Suomi). Vuoden 2018 laskennasta kanta oli kasvanut reilusti yli 10 prosenttia. Kymmenessä vuodessa valkoposkihanhikanta on kaksinkertaistunut.

Lintudirektiivi mahdollistaa sen, että yksittäisen siihen kirjatun lajin suuren kannan, laajan maantieteellisen levinneisyyden ja suuren lisääntymisnopeuden vuoksi niitä voidaan metsästä, mikä on hyväksyttävää hyödyntämistä. Jos tiettyjä rajoituksia asetetaan ja niitä noudatetaan, näiden metsästystä koskevien lakien on oltava sopusoinnussa näiden lajien kantojen tyydyttävällä tasolla säilymisen kanssa. Ruotsissa ja Virossa tätä direktiivin mahdollistamaa joustoa on hyödynnetty siten, että valkoposkihanhi on metsästyslainsäädännön piirissä oleva riistalaji ja lintudirektiivin implementointi on toteutettu metsästyslainsäädännön kautta.

Suomen lainsäädännössä valkoposkihanhi on nykyisin luonnonsuojelulakiin kirjattuna rauhoitettu laji. Luonnonsuojelulaki mahdollistaa vain poikkeukselliset kaatoluvat osana pelotetta. Luonnonsuojelulain mahdollistamia poikkeuksellisia kaatolupia valkoposkihanhista on myönnetty tänä vuonna ensimmäistä kertaa 375 kappaletta Varsinais-Suomen ely-keskuksen toimesta. Poikkeuslupien tavoitteena on lisätä pelotetta, ei suitsia massiiviseksi kasvanutta kanta. Valkoposki-

Toimenpidealoite TPA 74/2020 vp

kantaa harventavaa alueellista suojametsästystä ei ole luonnonsuojelulain puitteissa mahdollista tehdä.

Valkoposkihanhiin aiheuttamat vahingot ovat merkittävä uhka omaisuudensuojalle. Perustuslain 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Julkisen vallan tehtävä on turvata tämän perusoikeuden toteutuminen.

Korvaussummien kasvattaminen ja karkottimien tai ruokintapeltojen lisääminen eivät tarjoa kestävä ratkaisua noin 10 prosentin vuotuista vauhtia kasvavan valkoposkihanhikannan aiheuttamaan ongelmaan. Pitkällä tähtäimellä on selvää, että laji tulee poistaa EU:n lintudirektiivissä suojelluiksi määriteltyjen lajien listalta. Lyhyellä tähtäimellä Suomessa on välttämätöntä Ruotsin mallin mukaisesti siirtää valkoposkihanhi pois luonnonsuojelulain piiristä metsästyslaissa määritellyksi riistalinnuksi siten, että lintudirektiivin implementointi tehdään Suomessa metsästyslain kautta.

Riittävän tehokkaasti metsästettynä kannan jatkuva kasvu on mahdollista pysäyttää. Metsästys on taloudellisesti ja ekologisesti kestävä tapa ratkaista haitallisen tulokaslajin aiheuttamia ongelmia.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin valkoposkihanhen poistamiseksi luonnonsuojelulain piiristä ja lisäämiseksi metsästyslain piiriin sekä lintudirektiivin vaatimusten implementoimiseksi metsästyslain kautta ja

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin EU:n neuvoston kautta vaikuttaakseen siihen, että valkoposkihanhi poistetaan lintudirektiivin rauhoitettujen lajien listalta liitteestä I.

Toimenpidealoite TPA 74/2020 vp

Helsingissä 29.5.2020

Heikki Vestman kok
Wille Rydman kok
Sari Multala kok
Juhana Vartiainen kok
Arto Satonen kok
Heikki Autto kok
Pauli Kiuru kok
Matias Marttinen kok
Mia Laiho kok
Jukka Kopra kok
Sinuhe Wallinheimo kok
Markku Eestilä kok
Timo Heinonen kok
Terhi Koulumies kok
Sari Sarkomaa kok
Marko Kilpi kok
Kari Tolvanen kok
Janne Heikkinen kok
Sofia Vikman kok
Ville Kaunisto kok
Saara-Sofia Sirén kok
Kalle Jokinen kok
Elina Lepomäki kok
Ben Zyskowitz kok
Kai Mykkänen kok